

A photograph of several young children sitting at a red desk in a classroom. In the foreground, a boy with brown hair and a mustache, wearing an orange sweater, looks directly at the camera with a slightly pouting expression. To his right, a girl with dark hair and a blue flower clip looks off to the side. Other children are visible in the background, slightly out of focus.

ČO SA UDIALO 2014

**Chceme
vedieť
viac**

o budúcnosti
vzdelávania
na Slovensku

SÚHRN VYBRANÝCH POSTREHOV Z DIANIA V ŠKOLSTVE V ROKU 2014

Počas celého roka 2014 sme v rámci kampane Chceme vedieť viac o budúcnosti vzdelávania na Slovensku zverejňovali týždenné prehľady o dianí v školstve. Prečítajte si súhrn tých najdôležitejších udalostí.

3 V 1

V roku 2014 sa na čele rezortu školstva vystriedali traja ministri – Dušan Čaplovič, Peter Pellegrini a Juraj Draxler. Dušana Čaploviča vystriedal v júli Peter Pellegrini, ktorý uviedol do funkcie nového štátneho tajomníka Juraja Draxlera. Ten sa stal v novembri ministrom školstva po odchode Petra Pellegriniho do Národnej rady SR, kde bol zvolený za jej predsedu.

NEJASNÁ SPRÁVA O STAVE ŠKOLSTVA

Správa o stave školstva bola zverejnená ministerstvom školstva v marci 2013, verejnosť ju mohla pripomienkovať do konca júna. V septembri 2013 ministerstvo pripomienky vyhodnotilo a tým jeho aktivita skončila. **Počas roka 2014 so Správou o stave školstva ďalej nepracoval ani jeden z troch ministrov školstva.**

V rokoch 2012 a 2013 zorganizovali učitelia viacero štrajkov za vyššie platy. **V roku 2014 očakávali zo strany ministerstva školstva záväzný prísľub postupného zvyšovania platov do roku 2020,** načrtnutý v Správe o stave školstva. Márne. **Platy sa síce učiteľom v roku 2015 mierne zvýšili, avšak bez záruk na ďalšie zvyšovanie v nasledujúcich rokoch.**

V roku 2014 prebiehal proces akreditácií vysokých škôl. Akreditačné kritériá však nevytvorili potrebný tlak na žiaduce zmeny v príprave budúcich učiteľov, preto hrozí, že budú naďalej nedostatočne pripravovaní na svoje povolanie.

INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE V SLEPEJ ULIČKE

Na jeseň 2012 predstavil podpredseda vlády SR a minister vnútra Robert Kaliňák spolu so splnomocnencom vlády SR pre rómske komunity Petrom Pollákom dokument Správna cesta (Rómska reforma), v ktorom načrtli opatrenia na podporu inkluzívneho vzdelávania. **V rokoch 2013 a 2014 však vláda na rozpracovaní dokumentu nepokračovala a otázky o tom, akú konkrétnu podobu má mať inkluzívne vzdelávanie, nechala nezodpovedané.**

V roku 2013 sa začali v lokalitách, kde je z dôvodu nedostatočnej kapacity škôl dvojzmenná prevádzka, stavať tzv. modulové školy. **V roku 2014 sa dokončila výstavba prvých 5 modulových škôl v obciach Jarovnice, Podhorany, Stráne pod Tatrami, Krížová Ves, Kecerovce a začalo sa s výstavbou ďalších 11 modulových škôl** v obciach Chminianske Jakubovany, Podhorany, Jarovnice, Jurské, Gemerská Ves, Muránska Dlhá Lúka, Dunajská Lužná, Miloslavov, Stráne pod Tatrami, Žehra a v meste Stará Ľubovňa. V štádiu riešenia sú výstavby modulových škôl v obciach Ostrovany, Malý Slivník a Chorvátsky Grob.

Od jesene 2012 čelilo ministerstvo školstva tlaku opozície, ktorá požadovala zvýšenie počtu asistentov v školách pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Až polovicu oprávnených žiadostí škôl o asistenta ministerstvo dlhodobo zamietalo pre nedostatok financií. Koncom roka 2013 dal minister financií Peter Kažimír poslankyni Národnej rady SR Jane Žitňanskej verejný prísľub, že na potrebné navýšenie počtu asistentov peniaze nájde. **Počas prvého polroka 2014 sa však tieto peniaze ministrom školstva Dušanovi Čaplovičovi získať nepodarilo. Úspešný bol až jeho nástupca Peter Pellegrini, ktorý si do ministerského kresla presadol zo stoličky štátneho tajomníka ministra financií. Po uvedení do funkcie ministra ohlásil, že rezort vyhovie všetkým školám, ktoré o asistentov požiadajú.**

PLYTVANIE (NIELEN) V NÁRODNÝCH EUROPROJEKTOCH

V roku 2014 sa v rámci podpory inklúzie rómskych žiakov realizovali projekty **MRK 1**, **MRK 2** a **PRINED**. Počas roka školy upozorňovali na viaceré problémy s realizáciou národných projektov, hradených z fondov EÚ, najmä v rámci projektu **MRK 1**. Tento projekt bol zameraný na podporu popoludňajších záujmových aktivít žiakov zo znevýhodneného sociálneho prostredia, no školy na tieto aktivity nedostali sľúbené učebné pomôcky. **Iniciatíva Peniaze do škôl odhalila aj plytvanie verejnými financiami**, ktoré súviselo s predraženými prenájmi kancelárskych priestorov pre manažment projektov a s nadštandardnými ubytovacími a stravovacími službami pre účastníkov projektových aktivít.

V roku 2013 bol prepustený učiteľ Oto Žarnay za to, že upozornil na nehospodárnosť pri nakladaní s verejnými financiami v škole v Košiciach. **V roku 2014 finančná kontrola tvrdenia Ota Žarnaya potvrdila. Napriek tomu sa kauzu nepodarilo uzavrieť a Oto Žarnay svoje pracovné miesto späť nezískal.**

Operačný program VZDELÁVANIE bol hodnotený ako najmenej úspešný v čerpaní eurofondov a zároveň ako jediný, ktorému sa nepodarilo vyčerpať zdroje, ktoré bolo treba minúť do konca roku 2013. Školstvo tak prišlo o 13,7 mil. eur. V rozpočte verejných financií na rok 2015 avizuje vláda rekordné čerpanie eurofondov. V Operačnom programe VZDELÁVANIE plánuje vyčerpať až 220 mil. eur.

NOVÝ OBSAH VZDELÁVANIA

V júni 2013 zverejnil rezort školstva návrhy nových štátnych vzdelávacích programov (ŠVP) a otvoril k nim verejnú diskusiu, ktorá trvala do konca októbra. **Pripomienky k návrhom nových ŠVP nedokázalo ministerstvo školstva vyše roka spracovať a počas roka 2014 zmizli z webových stránok Štátneho pedagogického ústavu aj samotné návrhy. Inovované verzie záväzného vzdelávacieho obsahu pre školy predstavilo ministerstvo školstva až v decembri 2014.** Účinnosť nových ŠVP sa tak musela posunúť oproti pôvodne plánovanému termínu o rok, na september 2015.

Rezort školstva investoval v roku 2014 veľa energie a financií do podpory masívneho elektronického testovania žiakov základných a stredných škôl. Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania pripravoval elektronickú databanku nových testových úloh z viacerých predmetov a spustil celoplošné Testovanie 5. Rezort školstva avizoval, že chce kvalitu škôl zisťovať pomocou tzv. pridanej hodnoty, ktorú odhalí porovnanie výsledkov žiakov v Testovaní 5 a Testovaní 9. Minister Dušan Čaplovič ocenil školy s najlepšimi výsledkami v Testovaní 9 nálepkou kvality.

V roku 2014 **minister školstva Peter Pellegrini pripustil, že školy nemajú dostatočne rýchle a silné pripojenie na internet**, aby mohli využívať výhody moderných technológií. **Napriek tomu boli počas celého roka 2014 na školy masovo distribuované tablety, interaktívne tabule a digitálny vzdelávací obsah.**

NOVELY, KTORÉ NEBOLI

V roku 2014 pripravovalo ministerstvo školstva pod vedením ministra Dušana Čaploviča návrhy noviel 5 kľúčových zákonov, no odmietlo ich zverejniť. Pracovnú podobu návrhov, ktoré získala odborná verejnosť, zverejnil v čase letných prázdnin portál noveskolstvo.sk.

V rámci pripravovaných noviel zákonov plánovalo ministerstvo školstva znížiť objem financií súkromným školám. Proti tomu ostro vystúpila Asociácia súkromných škôl a školských zariadení Slovenska. Peter Pellegrini po nástupe do funkcie ministra od tohto zámeru ustúpil.

Ministerstvo školstva plánovalo posilniť centralizáciu v školstve. Minister Dušan Čaplovič navrhoval, aby materské školy prešli z rúk samosprávy pod rezort a aby sa učitelia stali zamestnancami ministerstva. Obce a mestá s týmto návrhom nesúhlasili. Nové vedenie ministerstva školstva tieto návrhy viac nepresadzovalo.

Minister Dušan Čaplovič chcel ďalej presadiť, aby zriaďovatelia verejných škôl dostali právo vetovať návrh rady školy na obsadenie pozície riaditeľa. S touto zmenou nesúhlasili školy, ani rodičovská verejnosť. Ministerstvo školstva od návrhu ustúpilo.

Ministerstvo školstva ďalej plánovalo opustiť normatívne financovanie na žiaka a školy začať financovať podľa počtu tried. Avizovanú zmenu normatívneho financovania potvrdilo aj nové vedenie ministerstva školstva, jej realizáciu však zabrzdil nefunkčný rezortný informačný systém (RIS). Ten sa vytvára už od roku 2009, no stále nie je funkčný. Pripravované zmeny vo financovaní škôl sa preto posunuli oproti plánovanému termínu o rok.

REGULUJEME NEUSTÁLE (A NIEKEDY AJ NEÚSTAVNE)

Ministerstvo školstva napokon v roku 2014 na veľké novely väčšiny kľúčových zákonov rezignovalo. V novembri 2014 zverejnilo iba návrh nového zákona o odbornom vzdelávaní, ktorý má podporiť prax žiakov stredných odborných škôl priamo vo firmách budúcich zamestnávateľov.

V januári 2014 zverejnilo ministerstvo školstva zoznam odborov stredných škôl, ktoré produkujú nedostatok absolventov pre trh práce a odborov, absolventi ktorých sú na pracovnom trhu prebytoční. Na zoznam kriticky reagovali odborníci aj parlamentná opozícia. **Na jeseň 2014 ministerstvo zmenilo na základe „užitočnosti“ financovanie niektorých stredoškolských odborov –** niektorým znížilo objem financií o 10% a niektorým naopak 10 % normatívu pridalo.

V roku 2014 Ústavný súd SR rozhodol, že uzákonený priemer známok, ktorým sa mal regulovať postup žiakov na stredné školy, nie je v súlade s ústavou. Prospechový limit prijímania žiakov na gymnáziá a na stredné odborné školy s maturitnými odbormi presadil v roku 2013 minister Dušan Čaplovič.

Nový minister školstva Juraj Draxler po svojom nástupe do funkcie avizoval, že bude počty gymnazistov regulovať iným spôsobom, pravdepodobne prostredníctvom Testovania 9 alebo sprísnením prijímacích skúšok na stredné školy.